

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE
**DRUŽBENA ODGOVORNOST PODJETIJ NA PRIMERU
SLOVENSKE ŽELEZNICE D.O.O.**

Ljubljana, september 2024

ANJA DUŠA

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Anja Duša, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Družbena odgovornost podjetij na primeru Slovenske železnice d.o.o., pripravljene v sodelovanju s svetovalcem doc. dr. Simonom Colnarjem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.
11. da sem preverila verodostojnost informacij, ki izhajajo iz zapiskov na podlagi uporabe orodij umetne inteligence.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

1	UVOD	1
2	DRUŽBENA ODGOVORNOST PODJETIJ	2
2.1	Opredelitev družbene odgovornosti podjetij.....	2
2.2	Razvoj družbene odgovornosti podjetij.....	4
2.3	Dimenzije družbene odgovornosti podjetij.....	5
2.3.1	Notranja dimenzija	5
2.3.2	Zunanja dimenzija	6
2.4	Uveljavljeni standardi in smernice družbene odgovornosti	7
2.4.1	Mednarodna organizacija za standardizacijo 26000.....	7
2.4.2	Standard družbene odgovornosti 8000	8
2.4.3	Standard odgovornosti 1000.....	8
2.4.4	Globalni dogovor združenih narodov	9
2.4.5	Standardi družbene odgovornosti v Sloveniji.....	9
3	METODOLOGIJA	10
4	DRUŽBENA ODGOVORNOST PODJETJA SLOVENSKE ŽELEZNICE D.O.O. 11	11
4.1	Opis podjetja Slovenske železnice d.o.o.	11
4.2	Skupine v Slovenskih železnicah d.o.o.	11
4.3	Družbena odgovornost v podjetju Slovenske železnice d.o.o.....	13
4.4	Dimenzija družbene odgovornosti v podjetju Slovenske železnice d.o.o.	14
4.4.1	Notranja dimenzija	14
4.4.2	Zunanja dimenzija	16
4.5	Analiza družbene odgovornosti v podjetju Slovenske železnice d.o.o.	18
4.6	Identifikacija projektov in dejavnosti.....	19
4.7	Diskusija raziskave	21
5	SKLEP	22
	LITERATURA IN VIRI	23

KAZALO TABEL

Tabela 1: Načela družbeno odgovornih podjetij	9
Tabela 2: Prikaz družbenih aktivnosti podjetja Slovenske železnice d.o.o.....	17
Tabela 3: Projekti in dejavnosti podjetja SŽ	19

KAZALO SLIK

Slika 1: Družbena odgovornost podjetij	3
Slika 2: Skupina Slovenske železnice d.o.o.	12

SEZNAM KRATIC

angl. – angleško

AA1000 – (angl. AccountAbility 1000); standard odgovornosti 1000

CSRD – (angl. Corporate Sustainability Reporting Directive); direktiva o poročanju podjetij o trajnostnem poslovanju

GRI – (Global Reporting Initiative Standard); standard globalne pobude za poročanje

ILO – (angl. International Labour Organization); Mednarodne organizacije dela

ISO – (angl. international Organization for Standardization); Mednarodna organizacija za standardizacijo

SA8000 – (angl. Social Accountability 8000); standard družbene odgovornosti 8000

SAI – (angl. Social Accountability International); Mednarodna organizacija za družbeno odgovornost

SDH– smernicami Slovenskega državnega holdinga

SŽ – Slovenske železnice

ZZeIP – Zakon o železniškem prometu

ZDSŽ – Zakona o družbi SŽ

1 UVOD

Družbena odgovornost v svetu ima zelo razširjen pomen. Zaradi tega so bili razviti različni standardi in smernice, ki jo opredeljujejo. Ključni dokumenti, ki jo opredeljujejo so Mednarodni standard za družbeno odgovornost 26000 (angl. International Organization for Standardization 26000, v nadaljevanju ISO 26000) (ISO, 2010), standard družbene odgovornosti 8000 (angl. Social Accountability 8000, v nadaljevanju SA8000) (Social Accountability International, 2014), standard odgovornosti 1000 (angl. AccountAbility 1000, v nadaljevanju AA1000) (AccountAbility, 2024), standard globalne pobude za poročanje (Global Reporting Initiative Standard – GRI) (GRI Standard, 2021) in smernice združenih narodov (United Nations Global Compact, 2024).

Družbena odgovornost podjetij opredeljuje sposobnost podjetja, da se aktivno angažira v družbeno odgovornih praksah, ki prispevajo k rasti in razvoju okolja, v katerem deluje. Gre za prostovoljne dejavnosti, ki jih podjetje izvaja v korist družbe. Sposobnost podjetja, da aktivno sodelujejo pri zaščiti okolja, izvajanju dobredelnih programov ter gradnji pozitivnih odnosov z lokalno skupnostjo, je pripeljala do zanesljivega in večjega uspeha v primerjavi s konkurenti, ki korporativno družbeno odgovornost obravnavajo zgolj kot formalnost (Adeneye in Ahmed, 2015).

V današnjem dinamičnem poslovnem okolju je družbena odgovornost podjetij zelo pomembna tema, saj funkcija podjetja ni omejena le na doseganje zastavljenih finančnih ciljev, vendar tudi na razvijanje pozitivnega družbenega vpliva in odgovornost za okolje, v katerem delujejo. Prav tako je pomembna za zaposlene, naravno okolje, skupnosti in druge deležnike, na katere ima podjetje zelo velik vpliv (IRDO, 2024). Družbena odgovornost podjetij prodira mnogo dlje od le promocije blagovne znamke ali izboljšanja prodaje. Drži, da se številna podjetja zanašajo predvsem na marketinške aktivnosti, kot so sponzorstva in donacije, vendar je družbena odgovornost podjetja veliko več kot le to (Evropska komisija, 2011).

Predstavlja pristop k poslovanju, ki zajema skrb za zaposlene, okolje, lokalno skupnost in širšo družbo. Podjetja, ki se podrejajo načelom družbene odgovornosti, ne samo izboljšujejo svojo blagovno znamko, temveč tudi prispevajo k sami kakovosti življenja zaposlenih, skupnosti in okolju, v katerem delujejo. Ključno je, da se podjetja zavedajo, da je družbena odgovornost pomembna za sam razvoj podjetja in dolgoročna investicija za trajnostno prihodnost podjetja in družbe kot celote. Ta pristop vključuje etične delovne standarde, pobude za okoljsko trajnost, humanitarno delo in aktivno vključevanje v skupnost, kar spodbuja trajnostni razvoj in izboljšuje blaginjo skupnosti ter okolja (Nasiche in Extension Kiu Publication, 2024).

Ključna je za vzpostavljanje dolgoročnega zaupanja med zaposlenimi, potrošniki in državljani, kar je temeljnega pomena za trajnostno poslovanje. Ta visoka stopnja zaupanja obenem spodbuja ustvarjanje okolja, ki podjetjem omogoča inovativnost ter rast. »Družbena odgovornost je način, na katerega naj se pripadniki skupnosti (posamezniki ali pravne osebe) družbe obnašajo in opravljajo svoje dejavnosti, da se ohrani sožitje z drugimi pripadniki družbe in družbe na splošno.« (Bohinc, 2016, str. 172).

Kljub naraščajočemu zavedanju o pomembnosti družbene odgovornosti se mnoga podjetja soočajo s številnimi izzivi pri njenem učinkovitem vključevanju v svoje poslovanje. Med te izzive spadajo različna pričakovanja deležnikov, kompleksnost izvajanja politik družbene odgovornosti, merjenje njenega vpliva na poslovanje ter pomanjkanje jasnih smernic za implementacijo in evalvacijo družbene odgovornosti (Dirani in drugi, 2015).

Namen zaključne strokovne naloge je proučiti temo družbene odgovornosti podjetja na primeru Slovenske železnice d.o.o. (v nadaljevanju SŽ), saj gre za podjetje, ki je eno izmed vodilnih infrastrukturnih podjetij v Sloveniji in ima velik vpliv na okolje in celotno skupnost. Raziskovalni vprašanji na katera želim odgovoriti –se glasita: Kakšne specifične dejavnosti izvaja podjetje SŽ, ki kažejo na njegovo družbeno odgovornost, in kako te dejavnosti prispevajo k družbi, okolju in skupnosti?

Cilj zaključne strokovne naloge je na podlagi domače in tuje literature spoznati in predstaviti pomembnost družbene odgovornosti v podjetjih. Raziskati koncept družbene odgovornosti v podjetju SŽ, njegove konkretne projekte, ponudbe in dejavnosti, ki jih podjetje izvaja. Del raziskave bo temeljil na analizi sekundarnih podatkov iz letnih poročil podjetja SŽ. V prvem delu bom podrobneje opredelila koncept družbeno odgovornost podjetij, njen razvoj in dimenzije ter predstavila uveljavljene standarde in smernice na tem področju, kot so ISO 26000, SA8000, AA1000 in globalni dogovor združenih narodov. V drugem delu bom predstavila analizo primerov: Raziskava primerov družbene odgovornosti, ki jih je izvajala SŽ, vključno s projektom, programi, donacijami, pobudami za varstvo okolja, trajnostnimi naložbami itd.

2 DRUŽBENA ODGOVORNOST PODJETIJ

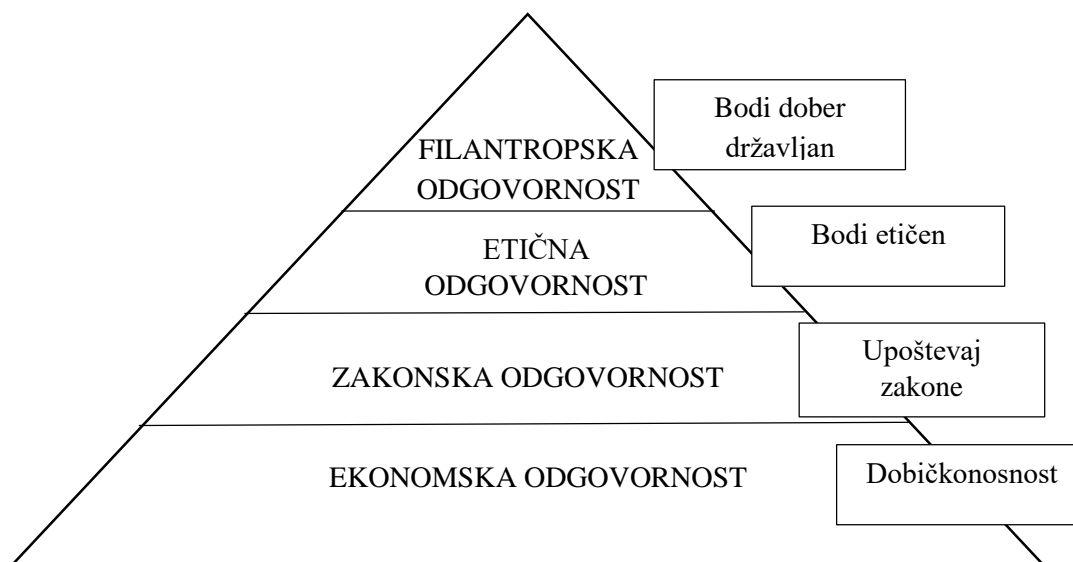
2.1 Opredelitev družbene odgovornosti podjetij

Definicija družbene odgovornosti podjetij, ki jo razpravljajo različni strokovnjaki, še vedno odpira vrsto vprašanj in zahteva nadaljnje raziskave ter analize. Nekatere definicije družbene odgovornosti podjetij se lahko razlikujejo, vendar se vse vrtijo okoli istega koncepta: obveznosti podjetij do družbe (Mthombeni in drugi, 2024). Preglejmo nekaj definicij, ki določajo smernice za podjetja.

Bowen (1953) je v svoji knjigi postavil prvotno definicijo, ki opredeljuje družbeno odgovornost poslovnih ljudi, da sledijo politikom, ter sprejemajo tiste odločitve, ki so v skladu z cilji in vrednotami naše družbe. Frederick (2006) trdi, da podjetja ne smejo le slediti zakonodaji, ampak morajo delovati etično in odgovorno do širše skupnosti. Poudarja, da morajo podjetja upoštevati dolgoročne družbene cilje in skrb za vse deležnike, vključno z zaposlenimi, strankami, dobavitelji, lokalno skupnostjo in okoljem. Verjame, da bi morala podjetja prispevati k družbeni blaginji in trajnostnemu razvoju ter odpravljati negativne vplive svojih dejavnosti na družbo, s čimer bi vzpostavila zaupanje in gradila dolgoročno uspešnost. Prav tako morajo podjetja v svoje poslovne procese, vključevati družbene in okoljske vidike (Jaklič, 1996).

Carroll (1991) je razvil piramido družbene odgovornosti, kot jo vidimo na sliki 1, ki vključuje štiri ključne kategorije: ekonomsko, zakonsko, etično in filantropsko odgovornost. Na dnu piramide je ekonomska odgovornost, saj mora biti podjetje finančno uspešno, da lahko izpolnjuje druge odgovornosti. Nad njo je zakonska odgovornost, ki pomeni spoštovanje zakonov. Etična odgovornost vključuje pričakovanja družbe, ki presegajo zakonske zahteve, medtem ko filantropska odgovornost zajema prostovoljne prispevke k družbeni blaginji. Carroll (1979) je opisal, da družbena odgovornost podjetij vključuje pričakovanja družbe do organizacij glede ekonomske, pravne, etične in diskrecijske odgovornosti v določenem obdobju, kar ponuja dodatno perspektivo.

Slika 1: Družbena odgovornost podjetij

Vir: lastno delo na podlagi Carroll (1991).

Družbena odgovornost podjetij zajema vrsto praks, ki podjetjem omogočajo obravnavo njihovih vplivov na okolje in družbo ter zagotavljajo skladnost z etičnimi in trajnostnimi standardi (Weber in Wasieleski, 2018). Načelo družbene odgovornosti podjetij se nanaša na

idejo, da bi morala podjetja v svoje poslovne prakse, prostovoljno vključiti skrb za vse deležnike, s katerimi sodelujejo. Poleg pridobivanja dobička naj bi podjetja tudi skrbela za zaposlene, zagotavljala varno delovno okolje, spoštovala delovne in človekove pravice, ter vzdrževala pošten odnos do kupcev, dobaviteljev, narave in okolja. Družbeno odgovorna podjetja naj bi ta načela uresničevala prostovoljno in presejala minimalne zahteve, določene z zakonodajo (Wirba, 2023).

European commission (brez datuma) je izpostavila pomen družbene odgovornosti:

- Za **podjetja** sta družbena odgovornost podjetij in odgovorno poslovanje zelo pomembna, saj pomagata pri obvladovanju tveganj, prihranku stroškov, dostopu do kapitala, vzpostavitvi odnosov s strankami, management s človeškimi viri, trajnosti poslovanja, inovativnosti ter nazadnje pri dobičku.
- Za **evropsko gospodarstvo** je ključno, da družbena odgovornost in odgovorno poslovanje podjetij prispevata k večji trajnosti in inovativnosti podjetij, kar posledično vodi v bolj trajnostno gospodarstvo.
- Za **družbo** družbena odgovornost in odgovorno poslovanje nudita niz vrednot, na katerih lahko gradimo bolj povezano družbo ter prehajamo v trajnostni gospodarski sistem.

Na podlagi prejšnjih definicij lahko ugotovimo, da družbena odgovornost igra ključno vlogo. Družbena odgovornost podjetij je pojem, ki določa odgovornost podjetij do družbe in okolja. Gre predvsem za prostovoljne dejavnosti podjetij, ki prispevajo k družbeni blaginji in trajnostnemu razvoju. Podjetja se zavzemajo za odgovornost delovanja in vpliva na različne vidike družbe, vključno z zaposlenimi, okoljem, lokalnimi skupnosti, potrošniki in drugimi interesnimi skupinami. Porter in Kramer (2006) opozarjata, da družbena odgovornost ne bi smela biti le zaznana kot strošek, breme ali kot dejanje usmiljenja, ampak bi morala biti prepoznana kot izhodišče za razvoj novih priložnosti, inovacij ter konkurenčne prednosti. Pomembno je, kako družba dojema in vrednoti družbeno odgovornost.

Cilj družbene odgovornosti podjetja je razviti dolgoročno vrednost za podjetje, družbo in okolje ter prispevati k trajnostnemu razvoju. Tako lahko podjetja gradijo močnejše in boljše odnose z deležniki, izboljšati svoj ugled in poslovno uspešnost ter povečati svojo konkurenčnost.

2.2 Razvoj družbene odgovornosti podjetij

Koncept družbene odgovornosti podjetij se s časom spreminja in razvija. Kozoderc (2009) opisuje več razvojnih stopenj tega pojma:

- Podjetja redno prispevajo finančna sredstva gasilskim enotam, športnim klubom in lokalnim društvom.
- Podjetja vse bolj dojemajo družbeno odgovornost kot izvrstno promocijsko priložnost ter se aktivno vključujejo v družbeno koristne dejavnosti, kjer je njihova prisotnost najbolj opazna.
- Podjetja iščejo področja pomoči, ki so skladna z njihovo dejavnostjo, vendar so hkrati tudi ločena od njihove osnovne dejavnosti. Na primer, podjetje Helios se je v preteklosti angažiralo pri obnovi vodnjakov kot neke vrste kompenzacije za lastno onesnaževanje.
- Podjetja vse bolj dojemajo povezanost z naravnim in družbenim okoljem ter pomembnost svojih zaposlenih. Družbeno odgovornost vedno bolj dojemajo kot nujnost na eni strani ter priložnost na drugi strani.
- Ustvariti posel, kjer bo večje število prodanih izdelkov pomenilo bolj pozitiven vpliv na planet, je cilj, kateremu podjetja stremijo.

Kozoderc (2009) ugotovi, da pojem družbene odgovornosti podjetij izgublja svojo relevantnost. Ni več le dodatek ali nekaj, kar je potrebno posebej poudarjati, spodbujati, certificirati in nagradjevati, vendar postane enakovredna dobičku. Kozoderc (2009) pove, da večina podjetij ni začela vključevati družbene odgovornosti zaradi lastnega prepričanja, temveč predvsem zaradi pritiska javnosti in okoljskih ter družbenih zahtev.

2.3 Dimenzije družbene odgovornosti podjetij

Zelena knjiga (Green paper, 2001, str. 8) obravnava dve dimenziji družbene odgovornosti podjetij. Notranja dimenzija vključuje zaposlene v podjetju ter njihovo okoljsko odgovorno ravnanje, medtem, ko zunanja dimenzija zajema področja, na katera podjetje vpliva s svojim delovanjem. To vključuje skrb za dobro počutje zaposlenih in trajnostno upravljanje virov, hkrati pa tudi sodelovanje s širšo skupnostjo, podpiranje lokalnih iniciativ in zagotavljanje poštenih poslovnih praks v celotni dobavni verigi. S tem podjetja prispevajo k trajnostnemu razvoju in izboljšanju kakovosti življenja v družbi.

2.3.1 Notranja dimenzija

Notranja dimenzija družbene odgovornosti podjetja poudarja pomen skrbi za zaposlene ter obravnava vprašanja, kot so naložbe v človeški kapital, skrb za zdravje in varnost ter upravlja s spremembami (Green paper, 2001, str. 8–11):

- **Management človeških virov** vključuje številne pomembne vidike, ki so ključni za privabljanje in zadrževanje kvalificiranih zaposlenih. To vključuje aktivnosti, kot so ustvarjanje spodbudnega delovnega okolja, boljša komunikacija, omogočanje napredovanja in pravične plače ter podpora pri ravnatežju med delom in zasebnim

življenjem. Nediskriminatorne prakse zaposlovanja so ključne za zagotavljanje enakih možnosti za vse zaposlene, ne glede na njihovo ozadje ali osebne okoliščine. Sodelovanje s strokovnjaki za izobraževanje in treninge ter tesno sodelovanje s ponudniki izobraževanj so pomembni dejavniki za uspešno izvajanje teh praks.

- **Zdravje in varnost pri delu**, ter kakovost izdelkov in storitev postajajo vedno pomembnejši vidiki poslovanja. Podjetja, vlade in industrijske organizacije se vse bolj osredotočajo na promocijo zdravja in varnosti kot dodatne prednosti, ki lahko ločijo podjetja in promovirajo njihove izdelke ter storitve. Takšne prostovoljne prakse dopolnjujejo zakonske in nadzorne ukrepe ter izvajanje institucij, pristojnih za nadzor. Hkrati se v marketinške namene vključujejo tudi kriteriji zdravja in varnosti pri delu ter kakovosti izdelkov in storitev, kar se odraža v različnih označevalnih in certifikacijskih shemah.
- **Prilagoditev spremembam** je ključnega pomena za uspešno spopadanje z vseobsegajočim restrukturiranjem v Evropi, ki lahko sproži zaskrbljenost zaradi morebitnega zaprtja podjetij ali množičnega odpuščanja, kar lahko privede do resne krize v skupnosti. Družbeno odgovorno prestrukturiranje pomeni upoštevanje interesov vseh prizadetih strani s transparentno komunikacijo. Vsi ukrepi morajo temeljiti na analizi groženj in upoštevati vse stroške ter raziskati alternative. Izkušnje s prestrukturiranjem kažejo, da se najboljši rezultati dosežejo s sodelovanjem med javnimi institucijami, podjetji in predstavniki zaposlenih. Cilj je zaščititi pravice delavcev, modernizirati proizvodnjo in spodbujati investicije. Podjetja morajo prevzeti odgovornost za zaposlitvene možnosti zaposlenih.
- **Management z naravnimi viri in vplivi na okolje** je ključno za trajnostno poslovanje podjetij. Zmanjševanje porabe naravnih virov ter omejevanje onesnaževanja emisij in odpadkov sta ključna za zmanjšanje negativnih vplivov na okolje. Nekatera podjetja so že ugotovila, da učinkovitejša raba virov prispeva k njihovi dobičkonosnosti in konkurenčnosti. Skrb za okolje prinaša nižje stroške energije, boljše upravljanje z odpadki ter nižje stroške sanacije okolja. V odgovornih praksah do okolja se pogosto pojavljajo situacije, kjer vsi udeleženci pridobijo. Na primer, okoljske naložbe lahko koristijo tako okolju kot tudi podjetju.

2.3.2 Zunanja dimenzija

Zunanja dimenzija družbene odgovornosti podjetja zajema širok spekter dejavnosti in vplivov, ki presegajo zgolj notranje delovanje podjetja. Med te dejavnosti spadajo (Green paper, 2001, str.11–15):

- **Lokalna skupnost**, ki prizanaša, da podjetja prispevajo k skupnostim, zlasti lokalnim, tako da zagotavljajo zaposlitev, plače, ugodnosti ter davčne prispevke.

- **Poslovni partnerji, dobavitelji in potrošniki**, pripomorejo, da podjetja zmanjšajo negotovost poslovanja, znižujejo stroške in dvigujejo kakovost. Dobavitelje se izbere predvsem zaradi dolgoročnih odnosov, ki zagotavljajo ugodne pogoje in zagotavljajo kakovost ter zanesljivost dobav. Krojenje dobrih odnosov z deležniki pripomore k zaupanju in k uspešnosti poslovanja. Prav tako, mora podjetje potrošnikom zagotavljati izdelke in storitve, ki jih potrošniki potrebujejo in želijo, na učinkovit, etičen in okolju prijazen način. S tem, ko gradijo dolgoročne odnose s potrošniki in razumejo njihove potrebe, ter zagotavljajo nadpovprečno kakovost, varnost in zanesljivost, lahko podjetja dosežejo višjo profitabilnost. Takšno delovanje predstavlja primer družbene odgovornosti.
- **Človekove pravice**, ki so še posebej prisotne v mednarodnih dejavnostih in globalni dobaviteljski verigi. Evropska unija si prizadeva dosledno upoštevati delovne predpise, varstvo okolja in človekove pravice v sodelovanju s socialnimi partnerji. Kodeksi obnašanja se sprejemajo pod pritiskom nevladnih organizacij in gibanj ter prispevajo k izboljšanju korporacijske podobe podjetij. Pomembno je, da se aktivnosti podjetij na področju človekovih pravic in lokalnih skupnosti izvajajo transparentno in vključujejo dvosmeren dialog z njimi.
- **Globalni okoljski vidiki** zahtevajo, da podjetja prevzamejo odgovornost za svoje vplive na okolje in naravne vire na globalni ravni. To vključuje zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, varčevanje z viri, obvladovanje odpadkov ter spodbujanje trajnostnih praks v celotni dobavni verigi. S tem se podjetja lahko aktivno vključijo v globalne pobude za varovanje okolja in trajnostni razvoj ter prispevajo k reševanju globalnih izzivov, kot so podnebne spremembe in izguba biotske raznovrstnosti.

2.4 Uveljavljeni standardi in smernice družbene odgovornosti

Ob naraščajoči relevantnosti družbene odgovornosti v podjetjih so bili uvedeni različni standardi in smernice, ki so določili okvir družbene odgovornosti. Spodaj naštetih standardi in smernice zagotavljajo jasno opredelitev družbene odgovornosti v podjetjih ter nudijo praktične smernice za postavljanje ciljev in izvajanje ustreznih praks.

2.4.1 Mednarodna organizacija za standardizacijo 26000

Mednarodna organizacija za standardizacijo (angl. international Organization for Standardization, v nadaljevanju ISO) je leta 2010 izdala Standard ISO 26000, ki je pomembno orodje za podjetja in organizacije, ki želijo vključiti družbeno odgovorno ravnanje. Standard ponuja celovit okvir za razumevanje in izvajanje družbene odgovornosti. Standard ISO 26000 obravnava ključna področja odgovornega ravnanja, vključno z okoljskimi vprašanji, človekovimi pravicami, delovnimi praksami, vodenjem organizacije in etičnimi načeli ravnanja. Namen standarda je svetovati podjetjem in organizacijam ter

tako prispevati k trajnostnemu razvoju in zagotoviti smernice za družbeno odgovorno delovanje (ISO, 2010).

Standard spodbuja jasnost, odgovornost, moralno ravnanje ter upoštevanje potreb in pričakovanj vseh udeleženih strani. Poleg tega poudarja tudi pomembnost spoštovanja zakonodaje, mednarodnih standardov ter temeljnih človekovih pravic. Uporaba standarda ISO 26000 lahko pripomore, da podjetja in organizacije izboljšajo svoje poznavanje obveznosti in možnosti v zvezi z družbeno odgovornostjo ter oblikujejo učinkovite načrte za uresničevanje družbeno odgovornih praks (ISO, 2010).

2.4.2 Standard družbene odgovornosti 8000

Mednarodna organizacija za družbeno odgovornost (angl. Social Accountability International – SAI) je leta 1998 uvedla standard SA8000, ki predstavlja prvi globalni standard družbene odgovornosti. Izvira iz mednarodnih sporazumov, kot so Konvencija Mednarodne organizacije dela (angl. International Labour Organization – ILO), Splošna deklaracija o človekovih pravicah in Konvencija Združenih narodov o pravicah otrok. Standard SA8000 zagotavlja spoštovanje človekovih pravic in delovnih pogojev zaposlenih v vseh sektorjih in geografskih območjih. Zajema določila o različnih področjih, kot so otroško delo, prisilno delo, varnost in zdravje pri delu, svoboda združevanja ter pravica do kolektivnih pogajanj. Kot minimalni standard zahteva, da se upošteva, kadar lokalni predpisi niso tako strogi. Prav tako je pomembno, da podjetja javno poročajo o svoji družbeni odgovornosti, vključno z oceno zaposlenih in poročanjem o notranji dimenziji ter kakovosti dela (Social Accountability International, 2014).

2.4.3 Standard odgovornosti 1000

Britanski inštitut je leta 1995 razvil standard AA1000, ki je bil ustvarjen kot odziv na potrebo po večji preglednosti glede vprašanj družbene in etične odgovornosti ter poročanja. Glavno načelo standarda AA1000 je sodelovanje različnih deležnikov v vsaki fazi poslovnega procesa. Standard služi kot osnova za izvajanje tako notranjih kot zunanjih pregledov. V Veliki Britaniji se pogosto uporabljata tudi pristopa družbenega računovodstva in revizije, ki organizacijam omogočata merjenje in poročanje o vplivu ter učinkih, ki jih imajo na družbo. Uporaba standarda je lahko prilagojena različnim potrebam in kontekstom (AccountAbility, 2024).

Ta standard predstavlja temelj za izvedbo tako notranjih kot zunanjih presoj. V Veliki Britaniji se pogosto uporabljata tudi procesa družbenega računovodstva in revizije, ki organizacijam pomagata meriti in poročati o vplivu ter učinkih, ki jih imajo na družbo (AccountAbility, 2024).

2.4.4 Globalni dogovor združenih narodov

Leta 2000 je nekdanji generalni sekretar ZN Kofi Annan ustanovil globalni dogovor Združenih narodov z namenom, spodbujanja načel trajnostnega razvoja in družbene odgovornosti v poslovnem svetu. Tabela 1 prikazuje 10 načela družbene odgovornosti podjetij, ki zagotavljajo, da se upošteva temeljne odgovornosti, kot so človekove pravice, delo, okolje in proti-korupcija (United Nations Global Compact, 2024).

Tabela 1: Načela družbeno odgovornih podjetij

	Načela družbeno odgovornih podjetij
Načelo 1	Podjetja bi morala podpirati in spoštovati mednarodno priznane človekove pravice
Načelo 2	Zagotoviti, da ne sodelujejo pri kršitvah človekovih pravic
Načelo 3	Podjetja bi morala spoštovati svobodo združevanja in učinkovito priznavanje pravice do kolektivnega pogajanja
Načelo 4	Izločiti vse oblike prisilnega in obveznega dela
Načelo 5	Učinkovito izkoreninjenje otroškega dela
Načelo 6	Odpraviti diskriminacijo glede zaposlovanja in poklica
Načelo 7	Podjetja bi morala podpirati previden pristop k okoljskim izzivom
Načelo 8	Izvajati pobude za spodbujanje večje okoljske odgovornosti
Načelo 9	Spodbujati razvoj in širjenje okolju prijaznih tehnologij
Načelo 10	Pomembno je, da podjetja vzpostavijo etični kodeks ravnanja, ki jasno prepoveduje kakršnokoli obliko korupcije ter določa sankcije za kršitelje

Vir: lastno delo na podlagi United Nations Global Compact (2024).

2.4.5 Standardi družbene odgovornosti v Sloveniji

ISO je leta 2010 izdala pomemben mednarodni standard za družbeno odgovornost, in sicer ISO 26000. Ta standard določa smernice za družbeno odgovorno ravnanje organizacij, ne glede na njihovo velikost, dejavnost ali lokacijo. Vključuje naslednja pomembna področja: organizacijski management, delovne prakse, varstvo okolja, človekove pravice, etične poslovne prakse, odnose s potrošniki ter aktivno sodelovanje in razvoj skupnosti. Poleg ISO 26000 so v Sloveniji in širše prepoznani tudi drugi standardi in smernice, ki se nanašajo na družbeno odgovornost podjetij. Med njimi je pomemben standard SA8000, prvi mednarodni standard na področju družbene odgovornosti, ter standardi kot je ISO 14001:2004 za ravnanje z okoljem in OHSAS 18001 za varnost in zdravje pri delu (Močnik in drugi, 2017).

SŽ d.o.o. so med podjetji, ki so prepoznale pomen družbene odgovornosti. Podjetje upošteva smernice standardov, kot so ISO 26000, in v svojih letnih poročilih redno poroča o svojih prizadevanjih na področju družbene odgovornosti. Poleg tega so SŽ implementirale tudi druge mednarodne standarde, kot so ISO 50001 za sistem upravljanja z energijo, ISO 9001 za sistem vodenja kakovosti ter ISO 14001 za sistem ravnanja z okoljem. S temi standardi zagotavljajo visoke standarde v managementu in delovanju ter si prizadevajo za trajnostno naravnane pristope v svojem poslovanju (Slovenske železnice, 2023b). V nadaljevanju zaključne strokovne naloge bo podrobno predstavljeno podjetje SŽ d.o.o., pri čemer sem se osredotočila na analizo družbene odgovornosti podjetja.

3 METODOLOGIJA

V zaključni strokovni nalogi sem uporabila kombinacijo različnih metod za analizo družbene odgovornosti podjetij, s poudarkom na podjetju SŽ. Raziskava temelji na pregledu obstoječe domače in tuje literature ter na analizi sekundarnih podatkov, pridobljeni iz letnih poročil podjetja SŽ. V zaključni strokovni nalogi sem razdelila na dva glavna dela. Prvi del naloge je namenjen teoretičnemu pregledu literature, kjer sem analizirala različne poglede in modele družbene odgovornosti podjetij, ki so predstavljeni v domači in tuji literaturi. V drugem delu naloge pa sem izvedla analizo sekundarnih podatkov, zbranih iz letnih poročil podjetja SŽ, kjer sem kvantitativno ocenila uresničevanje načel družbene odgovornosti v njihovem poslovanju. Ta razdelitev mi je omogočila, da sem najprej vzpostavila teoretični okvir in nato preučila, kako se družbena odgovornost odraža v praksi na primeru podjetja SŽ.

Pregled literature je osrednji del te naloge, saj zagotavlja teoretično osnovo za razumevanje koncepta družbene odgovornosti podjetij. Uporabila sem kvalitativno metodo, pri kateri sem analizirala in primerjala različne poglede ter modele družbene odgovornosti podjetij, predstavljene v strokovni in znanstveni literaturi. Osredotočila sem se na ključne avtorje, ki so pomembno prispevali k razvoju tega področja. Med ključne vire literature sodijo naslednji avtorji in publikacije: Carroll (1991) s svojim modelom štirih stopenj družbene odgovornosti, Porter in Kramer (2006), ki obravnavata kako lahko podjetja družbeno odgovornost vključijo v svojo poslovno strategijo ter domači avtorji, kot je Bohinc (2016), ki se v svoji knjigi osredotoča na koncept družbene odgovornosti v slovenskem kontekstu. Namen te faze raziskave je postaviti trdne teoretične temelje za nadaljnjo analizo podjetja SŽ.

V drugem delu raziskave sem izvedla analizo sekundarnih podatkov, zbranih iz letnih poročil podjetja SŽ. Sekundarni podatki predstavljajo že obstoječe informacije, ki so bila zbrana za druge namene, vendar jih lahko uporabimo tudi v kontekstu te raziskave. Pri analizi sem uporabila kvantitativno metodo, kjer sem analizirala podatke, povezane z vidika družbene odgovornosti podjetja, kot so okoljska odgovornost, skrb za zaposlene, vključevanje v

lokalno skupnost in etično poslovanje. Rezultate sem predstavila s pomočjo opisne statistike, kar mi je omogočilo ugotavljanje, kako podjetje SŽ implementira načela družbene odgovornosti v svojem poslovanju. Pri zbiranju in analizi podatkov sem se držala etičnih smernic, zlasti pri uporabi sekundarnih podatkov.

4 DRUŽBENA ODGOVORNOST PODJETJA SLOVENSKE ŽELEZNICE D.O.O.

4.1 Opis podjetja Slovenske železnice d.o.o.

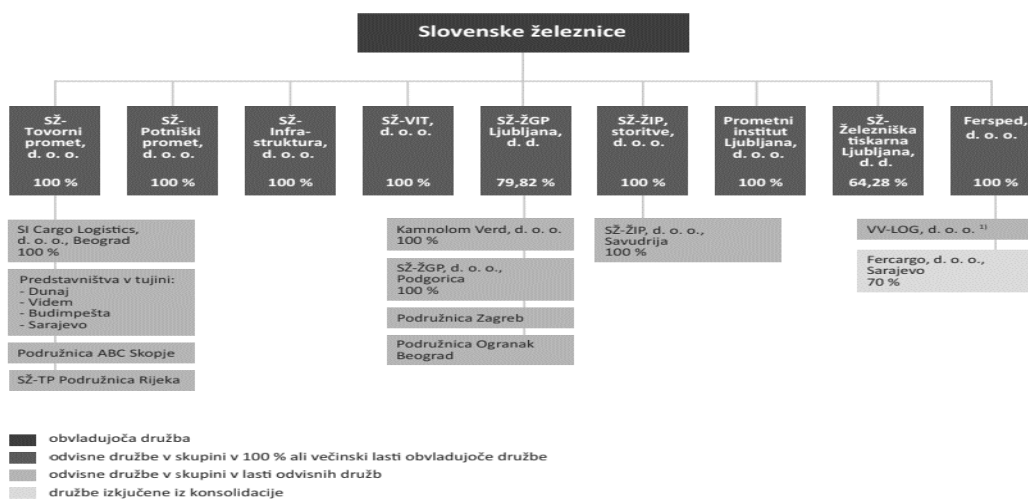
Podjetje SŽ je skupina devetih družb. Skrbijo za varen medsebojni in notranji promet. Za hitre prevoze tovora in potnikov ter celotno logistiko na enem mestu, vzdrževanje infrastrukture in vodenje prometa po železniški infrastrukturi (Nadzorni svet in poslovodstvo družbe SŽ, d. o. o., 2022).

SŽ svoje storitve prilagajajo sodobnemu uporabniku, ki zahteva več kot le prevoz od ene do druge točke. S predvideno revitalizacijo železniških postaj in povečano ponudbo dodatnih dejavnosti bo železniški potniški promet postal hrbtenica javnega potniškega prometa. Pristojnosti in medsebojna razmerja med subjekti v železniškem sistemu v Republiki Sloveniji določa Zakon o železniškem prometu (ZZelP), Ur. l. RS, št. 14/03, 86/03, 26/05, 44/07, 11/11 in 99/15. Najpomembnejši deležniki v tem sistemu so Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Javna agencija za železniški promet, Agencija za komunikacijska omrežja in storitve, SŽ ter drugi prevozniki. Glavne naloge Ministrstva za infrastrukturo in prostor so sodelovanje pri pripravi predlogov zakonodaje in sprejemanje podzakonskih predpisov, priprava pogodb o opravljanju obveznih gospodarskih javnih služb, priprava strateških dokumentov razvoja javne železniške infrastrukture, potrjevanje voznega reda za notranji in čezmejni regijski potniški promet, priprava, nadzor in vodenje investicij na javni železniški infrastrukturi, preiskava raznih nesreč in opravljanje inšpekcijskega nadzora (Slovenske železnice, 2024a).

4.2 Skupine v Slovenskih železnicah d.o.o.

Skupino SŽ oblikuje devet različnih družb, kot prikazuje slika 2. Glavna družba, SŽ d.o.o., s sedežem na Kolodvorski 11, se osredotoča predvsem na marketing in odnose z javnostjo.

Slika 2: Skupina Slovenske železnice d.o.o.

Opomba:

³¹ VV-LOG, d.o.o., je v 2/3 lasti Fersped, d.o.o., (1/3 je v lasti družbe)

³² Slovenske železnice, d.o.o., imajo lastniške deleže tudi v pridruženih podjetjih: Adria Kombi, d.o.o., 33,72 % in Terme Olimia, d.d., 23,87 %, indirektno tudi v CKTZ Zagreb, d.d., 29,41 %

Vir: Slovenske železnice, d.o.o. (2020).

ZZeLP opredeljujejo naloge podjetja **SŽ-Infrastruktura, d.o.o.** v okviru obvezne gospodarske javne službe so vzdrževanje javne železniške infrastrukture in vodenje železniškega prometa, gospodarjenje z javno železniško infrastrukturo ter druge naloge upravljavca (nadzor nad investicijskimi deli zaradi zagotavljanja varnosti železniškega prometa, izdaja soglasij za posege v progovni in varovalni progovni pas v skladu z zakonom, izdelava in objava programa omrežja ter upravljanje z železniškimi postajnimi poslopji) (1. in 2. člen ZZeLP).

Družba **SŽ-Potniški promet, d.o.o.** za izvajanje prevoza potnikov v notranjem in mednarodnem železniškem prometu, d.o.o. je bilo ustanovljeno 1. septembra 2011 na podlagi Zakona o družbi SŽ (ZDSŽ), Uradni list RS, št. 106/10, 43/11, 40/12. Ta dnevno ponuja približno 530 vlaki po Sloveniji ter nudijo mednarodne povezave z več evropskimi državami. Do konca leta 2022 so uvedli 52 novih vlakov, kar je omogočilo bolj pogoste in udobne regionalne povezave. Do leta 2025 načrtujejo popolno prenavo voznega parka. Poleg tega z multimodalnimi storitvami, kot je projekt "Gremo zeleno", spodbujajo uporabo električnih vozil in zmanjšanje negativne vplive prometa na okolje. Družba si prizadeva postati celovit ponudnik potniških in okoljskih storitev v potniškem prometu ter glavni nosilec javnega potniškega prometa v Sloveniji. Na področju mednarodnega transporta je vizija družbe postati pomembno vozlišče in povezovalno središče na V. in X. koridorju med jugovzhodno in severozahodno Evropo. Podjetje opravlja obvezne gospodarske javne službe v notranjem potniškem prometu in čezmejnem (regionalnem) prometu oziroma mednarodnem prometu. Cilj družbe je zagotavljanje varnega, zanesljivega in ekološko

sprejemljivega načina prevoza potnikov v skladu s potrebami trga ter učinkovito gospodarno oskrbo in zadovoljstvo uporabnikov (Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, 2024).

SŽ-ŽIP, storitve, d.o.o. je hčerinsko podjetje SŽ katero zagotavljanja zaposlitve delavcem, kateri so zaradi zdravstvenih razlogov izgubili sposobnost opravljanja osnovnega dela ali pridobili status invalida. SŽ-ŽIP se ukvarja z razvojem dejavnosti, ki so primerne za invalide in obenem dopolnjujejo osnovne dejavnosti SŽ. Poleg tega podjetje upravlja počitniške objekte, samske domove ter izvaja avtobusne prevoze ter skrbi za vzdrževanje objektov in okolja po celotni državi. Glavne dejavnosti družbe, ki so obenem organizacijske enote – službe, so (Slovenske železnice, d.o.o., 2022):

- Služba za upravljanje objektov
- Služba za čiščenje
- Služba za varovanje
- Služba za proizvodnjo, prodajo in storitve
- Center za usposabljanje

Podjetje SŽ-Vleka in tehnika svojim partnerjem zagotavlja storitve vleke vlakov, vzdrževanja tirnih vozil in storitve tehničnega upravljanja vagonov. Vsa področja njihovega delovanja prežemajo vlaki in ljudje, ki predstavljajo dva pola našega delovanja. V križišču teh polov se ustvarjajo najboljše rešitve po meri naših partnerjev (Slovenske železnice, 2020).

4.3 Družbena odgovornost v podjetju Slovenske železnice d.o.o.

Družbena odgovornost postaja vse pomembnejši in neizogiben vidik sodobnega poslovanja, ki ga tudi Skupina SŽ zavzeto uveljavlja in razvija. V ospredju njenega delovanja je skrb za trajnostni razvoj, kakovostne storitve za stranke, dobrobit zaposlenih ter spoštovanje in ohranjanje okolja. V tem delu bom predstavila, kako SŽ aktivno udejanja svojo družbeno odgovornost skozi različne vidike svojega delovanja ter kako s svojimi prizadevanji ustvarja pozitiven vpliv na družbo kot celoto.

Podjetje, ki se zavzema za družbeno odgovorno delovanje, sledi etičnim načelom, spodbuja gospodarski razvoj, skrbi za dobrobit zaposlenih, prispeva k lokalni skupnosti in gradi trdne odnose s potrošniki. Za učinkovito uresničevanje družbene odgovornosti mora podjetje jasno opredeliti svojo vizijo in družbeno odgovornost obravnavati kot del osnovnih vrednot in poslanstva podjetja. Danes je ključnega pomena za uspeh podjetja zadovoljstvo zaposlenih, zato se večina prizadevanj za družbeno odgovornost osredotoča prav na to področje (Kotler in Lee, 2005). Poglobljeno razumevanje, kako družbena odgovornost podjetij vpliva na tveganje podjetij, je bistveno za razvoj uspešnih podjetniških strategij. Albuquerque in drugi

(2019) poudarjajo, da sprejetje praks družbene odgovornosti podjetij lahko pripomore k zmanjšanju tveganj podjetij z izboljšanjem njihovega ugleda in odnosov z zainteresiranimi stranmi.

V zadnjih letih je podjetje SŽ znatno izboljšalo svoje poslovanje in se intenzivno usmerilo v izpolnjevanje svojih družbenih obveznosti v slovenski skupnosti. Podjetja so znotraj skupine SŽ sprejela usklajene strategije družbene odgovornosti, katerih cilj je vplivati na rast zaposlenih, njihovih družin ter prispevati k razvoju slovenskega okolja in narave. Družbena odgovornost je za podjetje SŽ pomemben element, ki ga ima zapisanega v njihovih strateških načrtih in ga vsak dan aktivno uresničujejo. Njihova zavezanost k družbeni odgovornosti je ključna za pridobitev konkurenčne prednosti na zahtevnih trgih logistike in mobilnosti, kjer poslujejo (Slovenske železnice, d.o.o., 2019).

Cilj analize v tem poglavju je raziskati dve raziskovalni vprašanji. Prvo raziskovalno vprašanje, ki se nanaša na del o specifičnih dejavnostih in drugo raziskovalno vprašanje, ki se nanaša na to kako to prispeva k družbi, okolju in trajnosti. Za doseg tega cilja sem analizirala globalne smernice družbene odgovornosti podjetja na podlagi razpoložljivih sekundarnih podatkov.

4.4 Dimenzija družbene odgovornosti v podjetju Slovenske železnice d.o.o.

Družbena odgovornost postaja vse pomembnejši in neizogiben vidik sodobnega poslovanja, ki ga tudi Skupina SŽ zavzeto uveljavlja in razvija. V ospredju njenega delovanja je skrb za trajnostni razvoj, kakovostne storitve za stranke, dobrobit zaposlenih ter spoštovanje in ohranjanje okolja. V tem delu bom predstavila, kako SŽ aktivno udejanja svojo družbeno odgovornost skozi različne vidike svojega delovanja ter kako s svojimi prizadevanji ustvarja pozitiven vpliv na družbo kot celoto.

4.4.1 Notranja dimenzija

V tem poglavju bom predstavila ključne notranje dimenzije, ki vplivajo na uspešnost podjetja, s poudarki na človeških virih, zdravju in varnosti pri delu (Slovenske železnice, d.o.o., 2019), prilagajanju spremembam ter trajnostnem upravljanju z naravnimi viri (Slovenske železnice, d.o.o., 2018):

- **Management človeških virov**

Podjetja vlagajo v razvoj in zadovoljstvo svojih zaposlenih. To vključuje izobraževanje, usposabljanje, karierni razvoj, ter zagotavljanje poštenih in enakih priložnosti za vse zaposlene. Učinkovit management človeških virov prispeva k večji produktivnosti in zadovoljstvu zaposlenih.

Podjetje SŽ zagotavlja pravične in enake priložnosti za vse kandidate pri zaposlovanju. To vključuje poštene in pregledne postopke zaposlovanja, ki preprečujejo diskriminacijo glede na raso, spol, starost, veroizpoved ali druge osebne značilnosti. S tem podjetja ne samo povečujejo raznolikost in vključevanje, temveč tudi ustvarjajo bolj inovativno in učinkovito delovno okolje. Podjetje zaposlenim omogoča stalno izobraževanje in usposabljanje, kar je ključno za njihovo osebno in profesionalno rast. Odprta in transparentna komunikacija med vodstvom in zaposlenimi je ključna za uspešno delovanje podjetja. Vključevanje zaposlenih v odločanje, ki vpliva na njihovo delo in podjetje kot celoto, povečuje njihovo zavezanost in pripadnost podjetju.

- **Zdravje in varnost pri delu, ter kakovost izdelkov in storitev**

Skrbijo za zdravje in varnost svojih zaposlenih, ustvarjajo varno in zdravo delovno okolje. To vključuje izvajanje varnostnih protokolov, redne zdravstvene preglede in programe za promocijo zdravja. Poleg tega je pomembno spodbujanje ravnotežja med delom in zasebnim življenjem, z zagotavljanjem fleksibilnih delovnih ur in možnosti dela na daljavo.

- **Prilagoditev spremembam**

Podjetje se učinkovito prilagaja hitrim spremembam v poslovnem okolju, tehnologiji in zakonodaji. To zahteva proaktiven pristop, ki vključuje strateško načrtovanje, uvajanje inovacij in nenehno izboljševanje poslovnih procesov. Strateško načrtovanje podjetju omogoča, da predvidijo prihajajoče trende in se nanje ustrezno pripravijo, kar jim pomaga ohraniti konkurenčno prednost. Inovacije v izdelkih in storitvah so ključnega pomena za prilagajanje novim tržnim zahtevam in tehnološkim spremembam. Nenehno izboljševanje poslovnih procesov pa zagotavlja, da podjetje deluje učinkovito in prilagodljivo, kar omogoča hitrejše odzivanje na spremembe in izzive v poslovnem okolju.

- **Management z naravnimi viri in vplivi na okolje**

Podjetje mora izvajati trajnostne prakse za zmanjšanje svojega vpliva na okolje. To vključuje učinkovito rabo naravnih virov, zmanjševanje odpadkov in emisij ter vlaganje v obnovljive vire energije in tehnologije za varovanje okolja. V podjetju SŽ so leta 2018 uvedli certifikat sistema ravnanja z okoljem po standardu ISO 14001 ter sistem upravljanja z energijo po standardu SIST EN ISO 50001:2011. Ti certifikati potrjujejo zavezanost podjetja k zmanjševanju negativnih vplivov na okolje. Poleg tega so bile izvedene notranje presoje sistema ravnanja z okoljem, kar je prispevalo k izboljšanju energetske učinkovitosti in zmanjšanju tveganja za nesreče, ki bi lahko negativno vplivale na okolje. Tako podjetje poudarja pomen trajnostnega razvoja in skrbi za ustrezni management okoljskih vplivov.

4.4.2 Zunanja dimenzija

V tem poglavju bom obravnavala zunanje dimenzije družbene odgovornosti, ki vplivajo na širše okolje podjetja. Poudarek bo na odnosih podjetja SŽ z lokalno skupnostjo, poslovnimi partnerji in potrošniki (Slovenske železnice, d.o.o., 2018). Poleg tega bom izpostavila prizadevanja podjetja na področju spoštovanju človekovih pravic ter globalnih okoljskih vidikih. Te dimenzije igrajo ključno vlogo pri ustavrjanju pozitivnih sprememb v družbi in varovanju okolja ter krepitvi ugleda podjetja kot odgovornost in trajnostnega akterja (Slovenske železnice, d.o.o., 2021):

- **Lokalna skupnost**

Podjetje SŽ aktivno sodeluje z različnimi skupnostmi in prispeva k njihovemu razvoju. To sodelovanje vključuje različne oblike podpore, kot so donacije, sponzorstva in prostovoljne dejavnosti. Poleg tega podjetje podpira lokalne izobraževalne in kulturne projekte, kar prispeva k izboljšanju kakovosti življenja v skupnosti. S tem načinom podjetje ne samo gradi pozitivne odnose z lokalnim prebivalstvom, temveč tudi krepi svojo družbeno odgovornost in ugled v očeh javnosti.

- **Poslovni partnerji, dobavitelji in potrošniki**

SŽ vzpostavljajo etične in trajnostne odnose s svojimi poslovnimi partnerji in dobavitelji. To vključuje skrbno izbiro dobaviteljev, ki spoštujejo družbene in okoljske standarde ter zagotavljanje poštenih poslovnih praks. Z etičnim poslovanjem podjetje ne le izboljšuje odnose z dobavitelji, temveč tudi prispeva k trajnostnemu razvoju celotne dobavne verige. Prav tako je pomembno upoštevati mnenja in potrebe potrošnikov ter jim zagotavljati varne in kakovostne izdelke in storitve. Zadovoljstvo potrošnikov je ključno za dolgoročni uspeh podjetja, zato je nujno, da podjetje redno preverja njihove povratne informacije in jih upošteva pri izboljševanju svojih izdelkov in storitev.

- **Človekove pravice**

SŽ spoštujejo in spodbujajo človekove pravice v vseh vidikih svojega poslovanja. To pomeni, da se zavzemajo za preprečevanje diskriminacije, izkoriščanja dela in zagotavljanje poštenih delovnih pogojev. Podjetje aktivno sodeluje pri pobudah za zaščito človekovih pravic na globalni ravni, kar prispeva k ustvarjanju pravičnejšega in etičnega poslovnega okolja. Spoštovanje človekovih pravic je temelj družbene odgovornosti SŽ, kar pomembno vpliva na njihov pozitiven prispevek k družbi in krepi njihovo zaupanje med zaposlenimi, strankami in širšo javnostjo. S tem podjetje ne le izpolnjuje svoje moralne in pravne obveznosti, temveč tudi prispeva k boljšemu delovnemu okolju ter splošnemu družbenemu napredku.

- **Globalni okoljski vidiki**

SŽ se zavedajo svojega vpliva na globalno okolje in sprejemajo številne ukrepe za njegovo varovanje. To vključuje zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, učinkovito rabo naravnih virov, zmanjševanje onesnaževanja in vlaganje v tehnologije, ki pomagajo reševati okoljske izzive na globalni ravni. S temi prizadevanji podjetje ne le izpolnjuje svoje okoljske obveznosti, temveč tudi pomembno prispeva k globalnim prizadevanjem za trajnostni razvoj in zaščito planeta ter krepi svoj ugled kot odgovorno in trajnostno naravnano podjetje. SŽ s svojimi okoljskimi pobudami aktivno prispevajo k ohranjanju naravnih virov in izboljšanju kakovosti življenja za sedanje in prihodnje generacije. Tako podjetje ne le zagotavlja skladnost z okoljsko zakonodajo, ampak tudi spodbuja inovacije in trajnostne prakse, ki so ključne za dolgoročno uspešnost in stabilnost poslovanja.

S celovitim pristopom k notranji in zunanji dimenziji družbene odgovornosti podjetja ne le izboljšujejo svoje poslovanje, temveč tudi pozitivno prispevajo k družbi in okolju, v katerem delujejo. Tabela 2 prikazuje družbene aktivnosti SŽ d.o.o., na področju družbene odgovornosti do strank, zaposlenih, širše skupnosti in do okolja.

Tabela 2: Prikaz družbenih aktivnosti podjetja Slovenske železnice d.o.o.

Področje družbene aktivnosti	Aktivnosti
Družbena odgovornost do strank	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacija voznega parka (npr. novi vlaki Stadler) • Digitalne rešitve (mobilne aplikacije za nakup vozovnic in spremljanje voznih redov) • Zagotavljanje varnosti in udobja potnikov • Redne ankete za merjenje zadovoljstva strank
Družbena odgovornost do zaposlenih	<ul style="list-style-type: none"> • Usposabljanja in izobraževanja • Vlaganje v varne in zdrave delovne pogoje • Promocija zdravja (preventivni zdravstveni pregledi, športne aktivnosti) • Spodbujanje enakosti in raznolikosti

se nadaljuje

Tabela 3: Prikaz družbenih aktivnosti podjetja Slovenske železnice d.o.o.(nad.)

Področje družbene aktivnosti	Aktivnosti
Družbena odgovornost do širše skupnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Sodelovanje z lokalnimi skupnostmi pri okoljskih projektih • Ozaveščanje javnosti o pomenu varovanja okolja • Podpora kulturnim in športnim dogodkom
Družbena odgovornost do okolja	<ul style="list-style-type: none"> • Uvajanje energetske učinkovitih vlakov • Prehod na obnovljive vire energije • Projekti za zmanjšanje porabe energije in vode • Recikliranje odpadkov in zasaditev dreves ob železniških progah • Sprejetje nove energetske politike za zmanjšanje emisij

Vir: Slovenske železnice d.o.o. (2022).

4.5 Analiza družbene odgovornosti v podjetju Slovenske železnice d.o.o.

Skupina SŽ si za uresničitev ciljev prizadeva širjenje načel družbeno odgovornega ravnanja v poslovnem in družbenem okolju, ki ga aktivno soustvarja. Podjetje sodeluje pri razvijanju strokovnih rešitev na področju logistike in mobilnosti ter povečuje okoljsko ozaveščenost o prednostih železniškega transporta kot najbolj ekološkega načina prevoza potnikov in tovora. Prav tako odpira delovanje različnih organizacij in širši krog deležnikov, ki imajo vpliv na razvoj Skupine SŽ in napredek družbe kot celote (Slovenske železnice, d.o.o., 2023a).

Skupina SŽ ima strateški izziv, ki govori o izpostavljenosti družbeno odgovornem ravnanju na vseh ravneh vodenja. To pomeni, da upoštevajo vse deležnike, na katere podjetje vpliva in si prizadevajo za dobrobit celotne družbe. V tem sklopu je predvideno oblikovanje sistema trajnostnega poslovanja v skladu s smernicami Slovenskega državnega holdinga (v nadaljevanju SDH), evropsko direktivo št. 2013/34/EU in Uredbo EU št. 537/2014 o trajnostnem poročanju (angl. Corporate Sustainability Reporting Directive, v nadaljevanju CSRD) v letu 2023. Strateški cilji na področju varstva okolja zajemajo preprečevanje in zmanjševanje obremenitve okolja, zmanjševanje učinkov podnebnih sprememb ter trajnostno rabo naravnih virov. Ti cilji so tesno povezani z ukrepi za zmanjševanje negativnih vplivov poslovnih dejavnosti na naravno okolje (Slovenske železnice, d.o.o., 2023a).

V Skupini SŽ so oblikovali slogan delodajalca, ki se glasi: "Skupaj v zeleno prihodnosti". Z odločitvijo slogana so v skladu z eno od glavnih usmeritev ne le drugih železniških uprav, združenih pod okriljem skupnosti CER ampak tudi širše družbene ozaveščenosti, ki presega meje ene same panoge. Slogan je eden izmed ključnih dejavnikov pri promociji fokusa dejavnosti Skupine SŽ in pri uveljavljanju delodajalca na trgu dela, saj prikazuje prednosti Skupine SŽ kot celote - delovanje in poslovanje, ki sta sodobna, trajnostna in okolju prijazna (Nadzorni svet in poslovodstvo družbe SŽ, d. o. o., 2022).

4.6 Identifikacija projektov in dejavnosti

Podjetje SŽ izvaja raznovrstne projekte in dejavnosti, ki so osredotočena na različna področja družbene odgovornosti. Njihova zavezanost k trajnostnemu razvoju in družbeni odgovornosti se kaže v več iniciativah, ki ne samo izpolnjujejo potrebe podjetja, temveč tudi prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja v lokalnih skupnostih, zmanjšanju negativnega vpliva na okolje in podpiranju zaposlenih pri njihovem strokovnem in osebnem razvoju. Med najpomembnejšimi projekti so obsežna sponzorstva in donacije, namenjene lokalnim skupnostim, s katerimi SŽ aktivno sodeluje. Poleg teh projektov, podjetje SŽ izvaja se razne izobraževalne programe za zaposlene, naložbe v okolju prijazne tehnologije za zmanjšanje emisij, trajnostne naložbe v obnovo in vzdrževanje infrastrukture. Cilji in nameni projektov in dejavnosti so bili natančno načrtovani, saj je njihov namen izboljšati varnost, zmanjšanje okoljskega vpliva in podporo lokalnim skupnostim. V nadaljevanju bom v tabeli 3 predstavila nekaj ključnih projektov in dejavnosti, ki jih izvajajo v svoji družbi.

Tabela 3: Projekti in dejavnosti podjetja SŽ

Projekti in dejavnosti	Opis
GO-GREEN=VLAK+KOLO	Program, ki je zasnovan z namenom spodbujanja trajnostne mobilnosti in zmanjšanja ogljičnega odtisa. Program spodbuja ljudi, naj svoje poti opravijo s kombinacijo vlaka in kolesa, kar ne le zmanjšuje emisije toplogrednih plinov, temveč tudi spodbuja zdrav življenjski slog in aktivno preživljanje časa v naravi. Kombinacija vlaka in kolesa omogoča okolju prijazno potovanje ter pripomore k zmanjšanju prometnih zastojev in stresu v prometu. Skupina SŽ s tem programom spodbuja trajnostno mobilnost ter krepijo povezave med javnim potniškim prevozom in alternativnimi oblikami prevoza, kot je kolesarjenje, kar prispeva k bolj zdravemu in ekološko osveščenemu načinu življenja.

se nadaljuje

Tabela 3: Projekti in dejavnosti podjetja SŽ (nad.)

SPONZORSTVA IN DONACIJE	Sponsorstva in donacije so pomemben del podjetja SŽ, saj z njimi aktivno podpirajo lokalne skupnosti, športne in kulturne dogodke ter dobrodelne akcije. Že več let podpirajo slovenske športnike s sponzorstvom, kot so moška članska košarkarska reprezentanca, hokejska reprezentanc in Fundacijo Goran Dragić. Poleg tega sodelujejo tudi pri številnih humanitarnih projekti s prostovoljnimi gasilskimi društvi, reševalnimi in policijskimi enotami in veteranskimi organizacijami. S svojimi prispevki želi okrepiti povezave z lokalnimi skupnostmi ter spodbujati trajnostni razvoj v regijah, kjer delujejo. Sponsorstva in donacije omogočajo različnim organizacijam in dogodkom, da izvedejo svoje projekte in aktivnosti in s tem prispevajo k bogatitvi družbene in kulturne raznolikosti.
ENERGETSKA UČINKOVITOST	Energetska učinkovitost je ključno področje delovanja Skupine SŽ, ki se zavzema za zmanjšanje porabe energije in emisij toplogrednih plinov v svojih procesih. Z izvajanjem ukrepov za energetske učinkovitost, kot so optimizacija voznega parka, uvajanje energetske varčnih tehnologij in uporaba obnovljivih virov energije, podjetje prispeva k zmanjšanju svojega okoljskega vpliva ter ustvarja bolj trajnostno prihodnost. Skupina SŽ s temi ukrepi zmanjšuje svojo porabo energije ter povečuje učinkovitost svojih procesov, kar prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in varovanju okolja.
SKRIB ZA ZAPOSLENE	Skupina SŽ se zavzema za dobrobit svojih zaposlenih in skrbi za njihovo varnost, zdravje ter osebni in strokovni razvoj. S programi izobraževanja, usposabljanja in promocije zdravega načina življenja ter sodelovanjem z zaposlenimi na vseh ravneh podjetja, Skupina SŽ ustvarja podporno in vzpodbudno delovno okolje. Skrb za zaposlene vključuje tudi zagotavljanje enakih priložnosti, spodbujanje raznolikosti in spoštovanje delovnih pravic ter standardov dela. Skupina SŽ si prizadeva za razvoj svojih zaposlenih ter njihov napredek in zadovoljstvo na delovnem mestu.

se nadaljuje

Tabela 3: Projekti in dejavnosti podjetja SŽ (nad.)

MUZEJ SŽ	Muzej SŽ je del kulturne dediščine Slovenije in hkrati pomembna točka za ohranjanje zgodovine SŽ prometa. Skozi različne razstave, dogodke in izobraževalne programe muzej predstavlja bogato zgodovino železnic ter spodbuja zanimanje za tehnično in tehnološko dediščino med obiskovalci vseh starosti. S tem prispeva k ohranjanju kulturne identitete in ozaveščanju o pomenu železniškega prometa v razvoju družbe. Muzej SŽ je prostor srečevanja in izmenjave znanja ter priložnost za raziskovanje in spoznavanje zgodovine in razvoja železniškega prometa v Sloveniji.
----------	---

Vir: Slovenske železnice (2024b), Slovenske železnice (2024c), Slovenske železnice (2024d), Slovenske železnice (2024e) in Slovenske železnice (2024f).

V analizi podatkov o Skupini SŽ sem ugotovila, da podjetje aktivno implementira načela družbeno odgovorna ravnanja v svojem poslovanju in družbenem okolju. Podjetje SŽ si prizadeva za širjenje okoljske ozaveščenosti ter spodbuja trajnostno mobilnost in logistiko, kar se odraža v njihovem strateškem cilju oblikovanja sistema trajnostnega poslovanja v skladu s smernicami SDH in evropskimi direktivami CSRD. Posebno pozornost namenjajo zmanjšanju vpliva svojih dejavnosti na okolje, kar vključuje preprečevanje obremenitve okolja, zmanjšanje učinkov podnebnih sprememb in trajnostno rabo naravnih virov. S sloganom "Skupaj v zeleno prihodnosti" podpirajo svoje usmeritev k trajnostnemu razvoju in okoljski prijavnosti ter utrjujejo svojo pozicijo na trgu dela kot sodoben in odgovoren delodajalec. SŽ s projekti ne le prispeva k trajnostnemu razvoju in okoljski zaščiti, ampak tudi aktivno gradi odnose z lokalnimi skupnostmi in skrbi za svoje zaposlene, kar potrjuje njihovo zavezanost družbeni odgovornosti.

4.7 Diskusija raziskave

Pri raziskovanju študijskega primera, ki obravnava družbena odgovornost podjetij na primeru podjetja SŽ, sem si zastavila dve ključni raziskovalni vprašanji, ki pokrivata tematiko moje zaključne strokovne naloge. Pred samim začetkom pisanja zaključne strokovne naloge, sem si zastavila hipotezo, ki predvideva, da se podjetje SŽ, obnaša družbeno odgovorno in da se to odraža v njihovih specifičnih dejavnosti, ki prispevajo k širši družbi, okolju in skupnosti.

Prvo raziskovalno vprašanje se je nanašalo na identifikacijo specifičnih dejavnosti, ki jih SŽ izvajajo v okviru svoje družbene odgovornosti. Cilj tega vprašanja je bil prepoznati konkretne pobude in projekte, s katerimi podjetje prispeva k trajnostnemu razvoju in

družbeno odgovornemu poslovanju. Med raziskovanjem sem ugotovila, da podjetje aktivno sodeluje v vrsti iniciativ, ki zajemajo tako okoljske kot socialne projekte. Na področju okoljske odgovornosti podjetje izvaja projekte, ki vključujejo izboljšanje energetske učinkovitosti, zmanjšanje emisij in spodbujanje trajnostnega prevoza. Na socialnem področju se podjetje angažira s pomočjo donacij in podporo lokalnim skupnostim, ter s sodelovanjem v različnih družbeno koristnih projektih. Te dejavnosti jasno kažejo na zavezanost podjetja k odgovornemu poslovanju, kar potrjuje tudi moja začetna hipoteza.

Drugo raziskovalno vprašanje se je osredotočilo na analizo vpliva teh dejavnosti na družbo, okolje in skupnost. Namen tega vprašanja je bil oceniti, ali te aktivnosti dejansko prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja, zmanjšanju negativnih vplivov na okolje in krepiti zaupanje v podjetje med lokalnimi deležniki. Ugotovitve raziskave so pokazale, da ima podjetje pozitiven vpliv na vse tri omenjene segmente. Okoljski projekti prispevajo k izboljšanju energetske učinkovitosti in k zmanjšanju negativnih vplivov na okolje. Socialni projekti, ki vključujejo donacije, podporo lokalnim skupnostim in druge oblike družbeno odgovornega delovanja, krepijo zaupanje in pozitivno percepcijo podjetja med lokalnim prebivalstvom, kar izboljšuje njihovo kakovost življenja. Hkrati je podjetje zavezanost k družbeni odgovornosti prispevala tudi k boljšim odnosom z deležniki, kar pozitivno vpliva na njihov poslovni ugled in dolgoročno uspešnost. S tem raziskovalnim pristopom sem pridobila celovit vpogled v način, kako SŽ uresničujejo svojo zavezanost k družbeni odgovornosti in kakšen je dejanski vpliv teh dejavnosti na širšo družbo, okolje in skupnost. Rezultati raziskave so potrdili začetno hipotezo in pokazali, da podjetje učinkovito udejanja načela družbene odgovornosti, kar prispeva k trajnostnemu razvoju in pozitivnim družbenim spremembam.

V svoji analizi poslovanja SŽ sem ugotovila, da podjetje na splošno deluje družbeno odgovorno. Njihove pobude na področju trajnostnega razvoja, okoljske odgovornosti in podpore lokalnim skupnostim so zelo pomembne in imajo pozitiven vpliv na družbo. Kljub temu pa bi izpostavila en predlog za izboljšavo, in sicer zmanjšanje zamud vlakov. Čeprav so številne storitve na visoki ravni, bi dodatno ukrepanje na tem področju pripomoglo k izboljšanju uporabniške izkušnje in povečanju zadovoljstva med potniki. Predlagam, da podjetje še naprej vlaga v posodobitev infrastrukture, optimizacijo voznih redov in boljše upravljanje prometa, kar bi prispevalo k zmanjšanju zamud in poldednilčno krepitvi zaupanja potnikov v SŽ.

5 SKLEP

Z raziskovanjem družbene odgovornosti podjetij, sem v prvem poglavju zaključne strokovne naloge spoznala, da družbena odgovornost ni zgolj dodaten element poslovanja, temveč ključna komponenta, ki oblikuje trajnostno in etično delovanje podjetij. Družbena odgovornost vključuje zavestno prizadevanje podjetij, da prispevajo k izboljšanju kakovosti

življenja, zaščiti okolja in spodbujanju socialne pravičnosti. Ta raziskava mi je jasno pokazala, da družbena odgovornost ne pomeni le izpolnjevanja zakonskih zahtev, temveč vključuje tudi aktivno vključevanje v projekte in pobude, ki koristijo širši skupnosti in okolju. SŽ d.o.o. so primer podjetja, ki uspešno implementira te principe v svojo strategijo in vsakodnevne prakse.

Zaključna strokovna naloga obravnava družbeno odgovornost podjetij na primeru SŽ d.o.o. Z raziskavo sem ugotovila, da podjetje SŽ aktivno izvaja različne projekte in dejavnosti, ki prispevajo k trajnostnemu razvoju, izboljšanju življenjskih pogojev v skupnosti ter k zaščiti okolja. Skozi pisanje dela sem ugotovila, da podjetje SŽ sledi smernicam in standardom družbene odgovornosti, kot so ISO 26000, SA8000, AA1000 in globalni dogovor združenih narodov.

V drugem delu zaključne naloge sem se osredotočila na dva ključna vprašanja in sicer 1: Kakšne specifične dejavnosti izvaja podjetje SŽ d.o.o., ki odražajo njegovo zavezanost k družbeni odgovornosti ter 2: Kako te dejavnosti prispevajo k družbi, okolju in skupnosti? Raziskava je pokazala, da SŽ aktivno izvajajo vrsto dejavnosti, ki so usmerjene v uresničevanje načel družbene odgovornosti. Te dejavnosti vključujejo širok spekter projektov in pobud, ki prispevajo k trajnostnemu razvoju, zaščiti okolja ter izboljšanju življenjskih pogojev v lokalnih skupnostih. Poleg tega podjetje izvaja številne projekte, ki vključujejo donacije, podporo lokalnim skupnostim in okoljsko trajnostne pobude, kar prispeva k pozitivni podobi podjetja in krepitvi zaupanja med deležniki. Ugotovitve so pokazale tudi, da je družbena odgovornost ključnega pomena za dolgoročno uspešnost podjetja, saj ustvarja dodano vrednost ne samo za podjetje, ampak tudi za širšo družbo in okolje.

LITERATURA IN VIRI

1. AccountAbility. (brez datuma). Standards. <https://www.accountability.org/standards/>
2. Adeneye, Y. B. in Ahmed, M. (2015). Corporate social responsibility and company performance. *Journal of Business Studies Quarterly*, 7(1), 151–166.
3. Albuquerque, R., Koskinen, Y. in Zhang, C. (2019). Corporate social responsibility and firm risk: Theory and empirical evidence. *Management science*, 65(10), 4451–4469.
4. Bohinc, R. (2016). *Družbena odgovornost*. Fakulteta za družbene vede Univerza v Ljubljani.
5. Bowen, H. R. (1953). *Social responsibility of the businessman*. Harper & Row.
6. Dirani, A., Jamali, D. in Harwood, I. A. (2015). Exploring human resource management roles in corporate social responsibility: the CSR-HRM co-creation model. *Business Ethics: A European Review*, 24(2), 125–143.

7. Carroll, A. B. (1979) A Three-dimensional conceptual model of corporate performance. *Academy of Management Review* 4(4), 497–505.
8. Carroll, A. B. (1991). Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders. *Business Horizons*, 34(4), 39–48.
9. European commission. (brez datuma). Corporate sustainability and responsibility. *Why is CSR important?* https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/sustainability/corporate-sustainability-and-responsibility_en?prefLang=sl#what-is-corporate-social-responsibility
10. Evropska komisija. (2011, 25. oktober). *Sporočilo komisije evropskemu parlamentu, svetu, evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij*. Evropska komisija.
11. Frederick, W. C. (2006). *Corporation, be Good! The Story of Corporate Social Responsibility*. Dog Ear Publishing.
12. Green paper. (2001). *Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility*. Evropska komisija.
13. GRI Standard. (2021). *Consolidated Set of the GRI Standards 2021*. <https://www.amauni.org/wp-content/uploads/2022/03/Set-of-GRI-Stnds-2021.pdf>
14. Inštitut za razvoj družbene odgovornosti – IRDO. (brez datuma). *Definicija družbene odgovornosti*. <https://www.irdo.si/o-druzbeni-odgovornosti/>
15. International Organization for Standardization. (2010). *ISO 26000:2010: Social responsibility - Guidance for organizations*. ISO.
16. Jaklič, M. (1996). *Družbeno odgovorno poslovanje in poslovna etika*. Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani.
17. Kotler, P. in Lee, N. (2005). *Corporate Social Responsibility. Doing the Most Good for Your Company and Your Cause*. Wiley.
18. Kozoderc, D. (2009). *Trajnovativnost: Novi izzivi družbene odgovornosti podjetij*. Salve.
19. Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo. (2024). *Integriran javni potniški promet*. <https://www.gov.si/teme/integriran-javni-potniski-promet/>
20. Močnik, D., Crnogaj, K. in Bradač Hojnik, B. (2017). *Slovenska podjetja in družbena odgovornost: Slovenski podjetniški observatorij 2016*: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
21. Mthombeni, A., Sifile, O., Mutanda, B., Siziba, S. in Makiwa, N. (2024). Corporate Social Responsibility for Agritourism Development. *Corporate Social Responsibility*, 161.
22. Nadzorni svet in poslovodstvo družbe SŽ, d. o. o. (2022). *Politika upravljanja družbe Slovenske železnice, d. o. o., in Skupine Slovenske železnice*. <https://www.sz.si/wp-content/uploads/2022/09/Politika-upravljanja-cistopis.pdf>
23. Nasiche, A., J. in Extension Kiu Publication. (2024). Evaluation of the Correlation between Corporate Social Responsibility and the Performance of Multinational

- Companies. *Research invention journal of current issues in arts and menegment*, 3(3). 73–78.
24. Porter, M. E. in Kramer, M. R. (2006). *Strategy & Society*. *Harvard Business Review*, 84(12), 78–92.
  25. Slovenske železnice. (2024a). *O nas*. <https://www.sz.si/o-nas/>
  26. Slovenske železnice. (2024b). *Sponzorstva in donacije*. <https://www.sz.si/druzbeno-odgovornost/sponzorstva-in-donacije/>
  27. Slovenske železnice. (2024c). *Energetska učinkovitost*. <https://www.sz.si/druzbeno-odgovornost/energetska-ucinkovitost/>
  28. Slovenske železnice. (2024d). *Go Green: Vlak, kolo, avto*. <https://www.sz.si/druzbeno-odgovornost/go-green-vlak-kolo>
  29. Slovenske železnice. (2024e). *Muzej Slovenskih železnic*. <https://www.sz.si/druzbeno-odgovornost/muzej-sz/>
  30. Slovenske železnice. (2024f). *Skrb za zaposlene*. <https://www.sz.si/druzbeno-odgovornost/skrb-za-zaposlene/>
  31. Slovenske železnice, d.o.o. (2018). *Letno poročilo Slovenske železnice za leto 2018*. Slovenske železnice, d.o.o.
  32. Slovenske železnice, d.o.o. (2019). *Letno poročilo Slovenske železnice za leto 2019*. Slovenske železnice, d.o.o.
  33. Slovenske železnice, d.o.o. (2020). *Letno poročilo Slovenske železnice za leto 2020*. Slovenske železnice, d.o.o.
  34. Slovenske železnice, d.o.o. (2021). *Letno poročilo Slovenske železnice za leto 2021*. Slovenske železnice, d.o.o.
  35. Slovenske železnice, d.o.o. (2022). *Letno poročilo Slovenske železnice za leto 2022*. Slovenske železnice, d.o.o.
  36. Slovenske železnice, d.o.o. (2023a). *Letno poročilo Slovenske železnice za leto 2023*. Slovenske železnice, d.o.o.
  37. Slovenske železnice d.o.o (2023b). *Letno poročilo 2022 Slovenske železnice in skupina Slovenske železnice*. Slovenske železnice, d.o.o.
  38. Social Accountability International. (2014). *Social Accountability 8000: International Standard*. <https://sa-intl.org/wp-content/uploads/2020/02/SA8000Standard2014.pdf>
  39. United Nations Global Compact. (2024). *The Ten Principles of the UN Global Compact*. <https://unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles>
  40. Weber, J. in Wasieleski, D. M. (2018). *Corporate Social Responsibility*. Emerald Publishing Limited.
  41. Wirba, A. V. (2023). Corporate social responsibility (CSR): The role of government in promoting CSR. *Journal of the Knowledge Economy*, 1-27.
  42. Zakona o družbi SŽ (ZDSŽ). Ur. l. RS, (106/10, 43/11, 40/12).
  43. Zakon o železniškem prometu (ZZelP). Ur. l. RS, (14/03, 86/03, 26/05, 44/07, 11/11 in 99/15).